אלא בית סאתים משום דהוי דירה שתשמישיה לאויר וכל דירה שתשמישיה לאויר אין מטלטלין בו אלא סאתים ת"ש [ט] א שבת בתל שהוא גבוה עשרה והוא מארבע אמות עד בית סאתים וכן בנקע שהוא עמוק עשרה והוא מארבע אמות עד בית סאתים וכן קמה קצורה ושבולות מקיפות אותה מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה אע"ג דקאזיל ואתי התם נמי דעביד ליה בהוצא ודפנא: **מתני'** שלוחי מצוה פטורין מן הסוכה חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה: **גמ'** מה"מ [י] דת"ר [א] בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן מכאן אמרו [יא] הכונס את הבתולה פטור ואת האלמנה חייב מאי משמע אמר רב הונא כדרך מה דרך רשות אף כל רשות לאפוקי האי דבמצוה עסוק מי לא עסקינן דקאזיל לדבר מצוה וקא אמר רחמנא ליקרי אם כן לימא קרא בשבת ובלכתך מאי בשבתך ובלכתך בלכת דידך הוא דמיחייבת הא בלכת דמצוה פטירת אי הכי אפילו כונס את האלמנה נמי כונס את הבתולה טריד כונס אלמנה לא טריד וכל היכא דטריד ה"נ דפטור אלא מעתה טבעה ספינתו בים דטריד הכי נמי דפטור וכי תימא ה"נ [יב] והאמר ר' אבא בר זבדא אמר רב אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה [יג] חוץ מן התפילין שהרי נאמר בהן פאר הכא טריד טירדא דמצוה התם טריד טירדא דרשות. [יד] והעוסק במצוה פטור מן המצוה מהכא נפקא מהתם נפקא דתניא [טו] ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וגו' אותם אנשים מי היו נושאי ארונו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי

ר"ע

ובלכתך בדרך פרט לחתן. ואע"ג דהוא נמי במצוה טריד אינטריכי להו תרי קראי, דאי הוה כתיב חד, כיון דמתן לו בהדיא כתיב בקרא הוה אמינא לא פטר הכתוב אלא טורח ועושה מלאכת מצוה בידים או מהלך למצוה, אבל מתן שהוא יושב ובטל ואינו עוסק אלא טריד במחשבת בעילה לא פטר הכתוב, אלא מקרא יתירא אשמעינן דפטור. מק"ש דטריד במחשבת בעילה: מאי משמע. מהני קראי פרט למצוה: כי דרך. הולך בדרך סחורה: מי לא עסקינן בו. וכי אינך יכול לכלול במקרא דרך מצוה עם הרשות, והא דרך סתמא כתיב ומשמע נמי דרך מצוה וקאמר רחמנא ליקרא לקרות: אם כן. בדדרך מצוה נמי קאי, לכתוב בלכת בדרך: טריד. לבו טרוד במחשבת בעילה, ומסתברא כי פטריה קרא משום טירדא פטריה (ה) ואינו יכול לעסוק בשניים כאחד: כונס אלמנה לא טריד. ויכול לקיים את שתיהן: אי משום טירדא כו'. הא דפריך משמע ליה דטרדתו פוטרתו לפי שאינו יכול לכוון את לבו, והלכך אפי' טובעה ספינתו דטרוד בעערו ליפטר: שנאמר בהן פאר. כדלקמן [יב], ואבל לאו בר פאר הוא, וכשמתפאר מרגלה בעצמו שאינו אבל: חתן טריד טירדא דמצוה. ואשמעינן קרא דלא מיחייב להסיר דעתו ממחשבת מצוה דאשונה בשביל זו הבאה עליו, אלא יעסוק בראשונה ויתן לבו להיות בקי בדבר: טירדא דרשות. שאף על פי שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה דאיכא וסיכה [טז] להרלות כבוד מתו אינו חייב להטעיר: והעוסק במצוה דפטור ממצוה מהכא נפקא. משבתך בביתך: ויהי אנשים וגו'. נפקא מדבר [יז] קרא בשנה השנית ליציאת מצרים: הכי

אלא מעתה טבעה ספינתו בים דטריד הכי נמי דפטור. קש"ד דטעמא משום דטריד בלחוד ואע"ג דליכא מצוה. ופריך ליה אלא מעתה טבעה ספינתו בים הכי נמי דפטור מק"ש, והא קיימא לן אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה, ואין לך טרוד בדעתו גדול ממנו. [הריטב"א]

ב) נכלות יא. ע"ש טו. ע"ש, ג) כתובות דף ו: מו"ק טו. ע"ש (שמעות פ"ו:), ד) [קוטה מד:], ה) עירובין כג:, ו) עי' לקמן דף כו. וברש"י שם, ובדף כז:, ז) עמוד ב, ח) מועד קטן דף כא., ט) [לקמן מו.], י) [שם], כ) שם, ל) עיין תוס' ב"ק נו: ד"ה בההיא, מ) ב"מ כט:, נ) [ע"ש].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טריד וכו' דאינו יכול:

הגהות וציונים

א) עמק: ב) יש להוסיף דכתיב שבו (בארות המים): ג) ברפו"ר איתא לקמן ובתוס' העתיקו לקמן: ד) גרצ"ל בפסח מקבר אוירי קרא: ה) צ"ל מעובדא (בארות המים): ו) צ"ל ממצותן (דפו"ר וכ"ה בתוס' הרא"ש): ז) צ"ל לישנא דרש"י (בארות המים): ח) צ"ל פרק בתרא:

משנת ראשונים

מהלך את כולה וחוצה לה אלפים אמה. מהלך כל אותו תל או נקע או מקום הקצור כברשות היחיד שמחיצה מאליה מחיצה היא והולך חוצה לה אלפים אמה.

[מאירי, עירובין טו.]

חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה. כתב רבינו שמחה, סברוני כל שפטור מן הסוכה ואינו יוצא אינו מקבל שכר אלא הדיוט הוא, כראיתא בירושלמי שכל שפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט.

[הגהות מיימוניות, סוכה ו, ג]

ובלכתך בדרך פרט לחתן. לאו כשעוסק בנשואין דהיינו עוסק במצוה דנפקא מבשבתך, אלא כי איצטריך קרא לחתן שהולך לעשות מצות נשואין, או שחזר משום דהוא טרוד מחמת מצוה זו, והגיע זמן קריאת שמע, שהוא פטור משום דטריד בשדרא דמצוה וא"א לו לקיים שתיהם יפה.

[הריטב"א]

מי לא עסקינן דקאזיל לדבר מצוה וקא אמר רחמנא ליקרי. ומנא להו דייתורא ובלכתך לפטוד הולך למצוה מקריאת שמע, דלמא איפכא הוא דמייתר לחייבו בקריאת שמע כיון שאינו עוסק במצוה ממש. [הריטב"א]

אי הכי אפילו כונס את האלמנה נמי. דהא אזיל לדבר מצוה, וקס"ד דאיהו פטר כל דאזיל לדבר מצוה ולהכי פריך בשלמא לדידי שניהם חייבים דבלכתך לחיובי אתא אלא לדידך דדרשת ליה לפטור מאי שנא כונס את האלמנה דהא איהו נמי לדבר מצוה אזיל. [הריטב"א]

ג) [ע"ש] הלכה ד' מהלכות שבת ופ"ו מהל' שירומין הלכה ד' ומגן לאור סה ושאין דרכן ג' עוש"ע ס"ח סי' שלו סעיף ב:

כה ב מיי' פ"ל מהל' ק"ש הלכה ב' סמ' עשין יח טוש"ע ס"ח סי' עגיף ג:

כו ג מיי' פ"ל מהלכות אבל הלכה ט' סמ' עשין דרכנן ב טוש"ע ס"ל סי' שם סעיף ה וטוש"ע י"ד סי' שפ סעיף ג' וסי' שפ סעיף ג:

רבינו חננאל

יותר מבית סאתים ושנינן התם כדקתני טעמא משום דהוי תשמישתיה לאויר כלומר אין שם בית וכו' דירה שתשמישה לאויר אין מטלטלין בה יותר מבית סאתים ת"ש שבת בתל שגבוה כו' פשוטה היא: **מתני'** שלוחי מצוה פטורין מן המצוה. מנא לן דת"ר בשבתך בביתך פרט לעוסק במצוה ובלכתך בדרך פרט לחתן דתיקי' מההוה ליה לקרא למיכתב ובלכת בדרך דמשמע אע"ג דאזיל לדבר מצוה חייב וכתב בלכתך במשמע בלכת דידך דהוא רשות מחייבת למקרי ק"ש אבל בלכת דמצה פטירת ס"מ העוסק במצוה פטור מן המצוה אחרת. הא דתניא פרט לחתן והוא הכנס בתולה דטריד טירדא של מצוה ולפיכך פטור אבל מאן דטריד טירדא דרשות כגון שטבעה ספינתו וכיוצא בו חייב בכל מצות ואפי' אבל חייב דאמר מר אבל חייב בכל המצות האמורות בתורה חוץ מן התפילין מפני שנא' בהן פאר והני מילי ביום ראשון בלבד וכן הכונס את האלמנה חייב לקרוא ק"ש. הא מהתם נפקא ויהי אנשים אשר היו טמאים וגו' נושאן ארונו של יוסף היו דברי ר' יוסי הגלילי

תורה אור השלם

א) וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: [דברים ו, ז]

ב) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: [במדבר ט, ו]

ובלכתך בדרך פרט לחתן. ואע"ג דהוא נמי במצוה טריד אינטריכי להו תרי קראי, דאי הוה כתיב חד, כיון דמתן לו בהדיא כתיב בקרא הוה אמינא לא פטר הכתוב אלא טורח ועושה מלאכת מצוה בידים או מהלך למצוה, אבל מתן שהוא יושב ובטל ואינו עוסק אלא טריד במחשבת בעילה לא פטר הכתוב, אלא מקרא יתירא אשמעינן דפטור. מק"ש דטריד במחשבת בעילה: מאי משמע. מהני קראי פרט למצוה: כי דרך. הולך בדרך סחורה: מי לא עסקינן בו. וכי אינך יכול לכלול במקרא דרך מצוה עם הרשות, והא דרך סתמא כתיב ומשמע נמי דרך מצוה וקאמר רחמנא ליקרא לקרות: אם כן. בדדרך מצוה נמי קאי, לכתוב בלכת בדרך: טריד. לבו טרוד במחשבת בעילה, ומסתברא כי פטריה קרא משום טירדא פטריה (ה) ואינו יכול לעסוק בשניים כאחד: כונס אלמנה לא טריד. ויכול לקיים את שתיהן: אי משום טירדא כו'. הא דפריך משמע ליה דטרדתו פוטרתו לפי שאינו יכול לכוון את לבו, והלכך אפי' טובעה ספינתו דטרוד בעערו ליפטר: שנאמר בהן פאר. כדלקמן [יב], ואבל לאו בר פאר הוא, וכשמתפאר מרגלה בעצמו שאינו אבל: חתן טריד טירדא דמצוה. ואשמעינן קרא דלא מיחייב להסיר דעתו ממחשבת מצוה דאשונה בשביל זו הבאה עליו, אלא יעסוק בראשונה ויתן לבו להיות בקי בדבר: טירדא דרשות. שאף על פי שהוא חייב לנהוג אבילות של נעילה דאיכא וסיכה [טז] להרלות כבוד מתו אינו חייב להטעיר: והעוסק במצוה דפטור ממצוה מהכא נפקא. משבתך בביתך: ויהי אנשים וגו'. נפקא מדבר [יז] קרא בשנה השנית ליציאת מצרים: הכי

דעביד לה בהוצא ודפנא לא שייך כאן לאקשויי אי הכי ניטלטל בכולה כדלקמן דעיל דהתם נאילן המסכך על הארץ שיש בו סכך ומשיב כמוקף לדירה אבל הכא ליכא סכך אלא אויר ואפי' הקיף ולבסוף פתח לא משיב מוקף לדירה כדלאימא פרק עושין פסין (עירובין דף מה.): **שלוחי מצוה.** הולכי בדבר מצוה כגון ללמוד תורה או להקביל פני רבו ולפדות שבויין פטורין מן הסוכה ואפילו בשעת מניינן כך פי' בקונטרס וכן משמע בגמרא [יט] דקאמר הולכי לדבר מצוה פטורין מן הסוכה בין ביום ובין בלילה ומשמע אע"פ שאין הולכין אלא ביום דאי לאזלי ביממא ובלילה אפי' לדבר הרשות נמי פטירי כדקתני בברייתא [כ] ועוד עובדא [כא] דרב חסדא ורבה בר רב הונא דגנו ארקתא דסורא [כב] ותימה אם יכולין לקיים שניהם אמאי פטורין לאלו אדם שיש לו לילית בבגדו ותפילין בראשו מי מיפטר בכך משאר מצות ובפ' אין בין המודר (נדרים ד' נ.): גבי המודר הנאה דמחזיר לו אבידתו אע"פ דמהני ליה פרוטה לרב יוסף משום דלא שכיחא ואי כל זמן שאבידה בביתו מיפטר מלמיתב ריפתא לעני אם כן שכיחא היא אלא ודאי [כג] לא מפטר אלא בשעה שהוא עוסק בה כגון טלית של אבידה שוטחה לצורכה [כד] או בהמה שנותן לה מזונות דלא שכיחא שבאותה שעה יצא עני לשאול ממנו ולריך לומר דהכא נמי אילי בכי האי גוונא דאי מיטרדי בקיום מצות סוכה הוו מבטלי ממצות [כה]. **ובלכתך בדרך פרט לחתן.** ואף על גב דהוא נמי במצוה טריד אינטריך תרי קראי דאי הוה כתיב חד כיון דמתן לו בהדיא כתיב בקרא הוה אמינא לא פטר הכתוב אלא טורח ועושה מצוה בידים או מהלך במצוה אבל חתן שהוא יושב ובטל ואינו עוסק אלא מחשב בבעילה לא פטר הכתוב הלכך מקרא יתירא אשמעינן דפטור מק"ש דטריד במחשבת בעילה כך פי' בקונטרס וקונה [כו] דאשמעינן משמע דמובלכתך בדרך ממעט האי דבמצוה קא עסיק [ובשאלתי פ"ק דברכות (דף יא.) הגרסא להפך דגרס התם [כז] בשבתך פלט לחתן ובלכתך בדרך פרט לעוסק במצוה וגירסא זו נראה דהכי משמע קרא בשבתך דידך הוא דמיחייבת בק"ש ולא בשבתך במצוה שאתה יושב ומחשב בבעילת מצוה ובלכתך ממעט עוסק במצוה דאשמעינן בלכת דידך ולא בלכת מצוה ומתחן לא הוה ידעינן שאר עוסק במצוה דדלמא שאני חתן שאין נקל לו כל כך להסיר הטירדא מלבו אע"פ שבטירדא דרשות מיבעיי ליה ליחוביה דעתיה ולהסיר מחשבת טירדתו: **שהרי נאמר בהן פאר.** לקמן [כח] דאשמעינן מפרש מדקא אמר ליה רחמנא ליחזקאל פארך תבוש עליך את הוא דמיחייבת אבל כולי עלמא פטירי והא דאשמעינן ליעגא [כט] שהטעם תלוי משום דאיקרו פאר ואבל לאו בר פאר הוא וכשמתפאר מרגלה בעצמו שאינו אבל לא אתא למימר אלא דלא ליפיון מהכא לפוטרו משאר מצות דשאני תפילין דאיקרו פאר וא"ת ומאי שנא גבי תפילין דאמרינן דדוקא ליחזקאל קאמר ליה ולא לשאר אבלים וגבי תלמוד תורה אמרינן פ"ק [ל] דמועד קטן (דף טו.) אבל אסור בת"ת מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל האנק דוס דעבדי שאר אבלים ליחזקאל ויש לומר דבדברי תורה ששייכה בו הכתוב מכ"ע אית לן למימר משום דאבל אסור בדברי תורה אבל בתפילין אמאי הולכך לומר לו שיעיין תפילין אם לא בשביל שהייתי סבור לאוסרו: מישאל

[כא] נכלות יא. ע"ש טו. ע"ש, [כב] כתובות דף ו: מו"ק טו. ע"ש (שמעות פ"ו:), [כג] [קוטה מד:], [כד] עירובין כג:, [כה] עי' לקמן דף כו. וברש"י שם, ובדף כז:, [כו] עמוד ב, [כז] מועד קטן דף כא., [כח] [לקמן מו.], [כט] [שם], [ל] שם, [לא] עיין תוס' ב"ק נו: ד"ה בההיא, [לב] ב"מ כט:, [לג] [ע"ש].

סוכה

מישאל ואלצפן היו. וק"ת ולמאן דאמר פרק ד' מיחות (מנחות דף נב.) דשריפה ממש הואי שנשרפו גופיהן וכן נמי דרש במורת כהנים [ב] אקרא דומאכל אש אומאי אמאי נטמאו וי"ל דשמא שלדן היתה קיימת כאילו נשרפו על גבי קטבלא כדאמר פרק המפלת (נדה דף מז:) מת שנשרף ושלדו קיימת טמא: **שחל** שביעי שלהן בערב הפסח. מכאן קשה להא דא"ר לוי בשילהי הניחקין (גיטין דף פ. ושם) מ' פרשיות נאמרו באומו יום שהוקם המשכן וקא חשיב פרשת טמאים ופירש שם בקונטו' ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש וגו' ולא יתכן כדמוכח הכא שהיה בערב הפסח והמשכן הוקם באחד בניסן ואפילו לר"ע לא יתכן לפי הספריס דגרסינן בספרים בפ' האשה (דף 5:) רב סבר לה כר"ע דאמר מישאל ואלצפן היו שחל שביעי שלהן להיות בערב הפסח ומיהו אותה גירסא ליתא אלא ר' יאחק גרס התם וגרסה לפרש פרשת טמאים דשרץ ונבלה וזב וזבה ונדה לפי שהוצרכו ליהר על טומאת מקדש וקדשיו: **משום** דלא מטא זמן חיובא. ואין להקשות מהא דדרשינן ברים טבול יום (מנחות דף ק. ושם) דהולך לשחוט את פסחו מטמא למת מצוה מולאחוחו אפי' לאחר חצות דמת מצוה שאני והא דלייק הכא מברייתא דקתני למת מצוה נטמאו לא מת מצוה ממש אלא כלומר לקרובים כדפירש בקונטרס ולאחר חצות הוא דאינו מטמא כדקתני התם אמרת לא יטמא אבל קודם חצות יטמא כדקאמרינן התם ביוסף הכהן שמתה אשתו בערב הפסח ונמנו אחיו הכהנים וטמאוהו בעל כרחו אבל קשה (לרבה [ג]) דאמר התם אידי ואידי לאחר חצות כאן קודם ששחטו וחרקו עליו כאן לאחר ששחטו וחרקו עליו אלמא מטמא לקרובים אפי' היכא דמטא זמן חיובא (ד) זמן הפסח מאחר שלא שחטו וחרקו עליו ואין לומר דהיא גופא יליפינן מתחן דפטור מק"ש דדלמא שאני ק"ש דלית ביה כרת כדקאמר הכא ולא אתי מייה פסח דאיכא כרת ומטיא זמן חיובא: **אין** שמחה אלא בחופה. משמע מכאן דאם יצא חתן מחופתו אפי' כלתו עמו והולכים לאכול בבית אחר דאין מברכין שהשמחה במעונו ולא ברכת חתנים כיון דאין שמחה אלא בחופה ובפ"ק דכתובות (דף ז: ושם) אמרינן נמי מברכין ברכת חתנים בבית חתנים משמע דוקא במקום חופה דהוא בית חתנים ומיהו אין ראיה משם דדלמא לאפוקי מדרבי יהודה קא אתי דאמר אף בבית האירוסין מברכין אותה וצריך לדקדק מה היא חופה דאי במקום שברכו תחלה ברכת נישואין קרי ליה חופה פעמים שאפי' ברחוב העיר מברכין אותה כשהעם מרובין ואין יכולין ליכנס בבית אלא מקום עיקר ישיבת חתן וכלה קרי ליה חופה ולא מקום העשוי לאקראי בעלמא ושם מברכין ברכת חתנים כל שבעה:

וחייבין בק"ש. כדפירש בקונטו' דמלות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון ויכולין לישב דעתן שעה קטנה כדי לקרות פסוק ראשון: חתן

שאין לה אלא שלש דפנות, ובוש לשחק עם כלתו: תרתי. שתי מצות [ד] סוכה ומצות נישואין, וכגון שנשא ערב הרגל, אבל בתוך הרגל קיימא לן בפועד קטן (דף מ:) דאין נושאין נשים במועד: פטורין מן התפילה. דבעיא כוונה: ומן התפילין. משום דשכיחא שכרות וקלות ראש: וחייבין בקריאת שמע. דמלות כוונתה אינו אלא פסוק ראשון [ה], ויכולים לישב דעתן שעה קטנה כדי לקרות פסוק ראשון:

משום

ר"ע אומר מישאל ואלצפן היו שהיו עוסקין בנדב ואביהוא ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו כבר היו יכולין ליטהר אם מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר [ו] אלא עוסקין במת מצוה היו [א] שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח שנאמר [א] ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא ביום ההוא אין יכולין לעשות הא למחר יכולין לעשות צריכא דאי אשמעינן התם משום דלא ממטא זמן חיובא דפסח אבל הכא דמטא זמן ק"ש אימא לא צריכא ואי אשמעי' הכא משום דליכא כרת אבל התם דאיכא כרת אימא לא צריכא. גופא א"ר אבא בר זבדא אמר רב [ב] אבל חייב בכל מצות האמורות בתורה [ג] חוץ מתפילין שהרי נאמר בהן פאר מדאמר ליה רחמנא ליחזקאל [ב] פארך חבוש עליך וגו' את הוא דמיחייבת אבל כ"ע פטירי [ג] וה"מ ביום ראשון דכתיב [ג] ואחריתה כיום מר. ואמר רבי אבא בר זבדא אמר רב [ד] אבל חייב בסוכה פשיטא מהו דתימא הואיל (ה) וא"ר אבא בר זבדא אמר רב מצטער פטור מן הסוכה האי נמי מצטער הוא קמשמע לן ה"מ צערא דממילא אבל הכא איהו הוא דקא מצטער נפשיה איבעי ליה ליתובי דעתיה. וא"ר אבא בר זבדא אמר רב [ה] חתן והשושבינין וכל בני החופה פטורין מן הסוכה כל שבעה מ"ט משום דבעו למיחדי וליכלו בסוכה וליחדו בסוכה אין שמחה אלא בחופה וליכלו בסוכה וליחדו בחופה אין שמחה אלא במקום סעודה וליעבדו חופה בסוכה אביי אמר משום ייחוד ורבא אמר משום צער חתן מאי בינייהו איכא בינייהו דשכיחי אינשי דנפקי ועיילי להתם למאן דאמר משום ייחוד ליכא למאן דאמר משום צער חתן איכא א"ר זירא [ו] אנא אכלי בסוכה וחדי בחופה [ז] וכ"ש דחדי ליבאי דקא עבידנא תרתי. ת"ר חתן והשושבינין וכל בני חופה [ז] פטורין מן התפלה [ח] ומן התפילין וחייבין בק"ש משום

דקאמר ליה רחמנא הנני נוקח ממך את מחמד עיניך במגפה וגו' האנך דוס מתים אבל לא תעשה לא תתאבל עליה, פאר חבוש על ראשך שלא כדרך שאר אבלים, לפי שאני עושה אותך אות ומופת לישראל שכך עתידין למות מתיהן ואין איש מתאבל עליהם, אלמא אבל אסור בתפילין: והני מילי ביום ראשון. דעיקר מברא חד יומא, כדכתיב ואחריתה כיום מר: **פשיטא. מאי שנא הא משאר מצות דאשמעינן** רב לעיל דאבל חייב בכל המצות: צערא דממילא. שהסוכה מצערתו, כגון חמה או גשם מרחה בדברים שסיכך בהן: מיבעי ליה ליתובי דעתיה. חוכה עליו לישב דעתו למצות: למיחדי. משום: משום ייחוד. דתתם סוכה היו עושין בגגותיהן [ד], ואין דרך בילה שיהא שם לרבים תמיד מפני הטורח, ושמא ירד התחן לעשות צרכיו ויתייחד אחר עם הכלה: צער חתן. שהמקום לר ופתוח

מסורת הש"ס עם הוספות

ב) ספרים 5:, ג) כרסת יט. קח: כתובות ו: מ"ק טו., ג) ספרי פ' נשא סי' מד, ד) שבת דף פו:, ה) סוטה ג. עיי"ש, ו) פסחים סט:, ז) ע"ז דף ג., ח) ברכות דף יג:, ט) מכילתא דמילואים ריש פ' שמיני הכ"ג, ועיי"ש המ"א, רע"ע תוס' סנהדרין נב. ד"ה ההיא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' מהו דתימא הואיל ואמר רבא מצטער: (ב) תוס' ד"ה משום וכו' אפילו היכא דמטא זמן חיובא דפסח כל"ל ותיבת זמן הב' נמחק:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה ממאי מת מצוה וכו' שהכהן ממא בו. עיין עורי אבן ר"ה דף עו ע"ב ד"ה מייב אדם:

תורה אור השלם

א) וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי אַהֲרֹן בַּיּוֹם הַהוּא: [במדבר ט, ו]

ב) הָאֲנָךְ דֹּס מְתָים אַבָל לֹא תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חֲבוּשׁ עָלֶיךָ וְנַעֲלֶיךָ תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעֲטֶה עַל שְׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכֵל: [יחזקאל כד, יז]

ג) וְהָפַכְתִּי חַגֵּיכֶם לְאֵבֶל וְכָל שִׁירֵיכֶם לְקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל כָּל מָתְנַיִם שָׂק וְעַל כָּל רֹאשׁ קָרֻחָה וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר: [עמוס ח, י]

הגהות וציונים

(ד) בכ"י וחדינא בסוכה אמינא כ"ש דחדי וכן גי' הרא"ש (בית יצחק): (ה) צריך להוסיף שתי מצות מצות סוכה וכו' או שצ"ל שתים מצות סוכה וכו': (ו) [צ"ל לרבא] (גליון):

מנו א מי' פ"ו מהלי' קרבן פסח הלכה ב סמג עשין רכד:

כח ב ג מי' פרק ד מהל' אבל הלכה ט סמג עשין דרכנן ב טוש"ע ס"ת סי' לח סעיף ה וטוש"ע י"ד סי' שפ סעיף ו וסי' שפח סעיף ח:

כט ד מי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה ג סמג עשין מג טוש"ע ס"ת סי' תרמ סעיף ה:

ל ה מי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

לא ו טור וכ"י שם:

לב ז (מי' פ"ו מהל' מלה סמג עשין יט טוש"ע ס"ת סי' קו סעיף ב) טור ס"ת סי' לח:

לג ח מי' פ"ד מהלכות תפילין הלכה יג סמג עשין כג טוש"ע ס"ת סימן לח סעיף ז:

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר מישאל ואלצפן היו שנשאו נדב ואביהוא ר' יצחק אומר אם נושאי ארונו של יוסף היו יכולין היו ליטהר ואם מישאל ואלצפן היו יכולין היו ליטהר אלא קוברי מת מצוה היו וחל שביעי שלהן להיות ערב פסח שנא' ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא מכלל המתעסק במצוה פטור מן המצוה האחרת. ושנינן צריכא זו וזו דאי אשמעינן גבי פסח כו.' אמר רב זבדא משמיה דרב אבל חייב בסוכה ולא דמי למצטער דהוא פטור מן הסוכה. ת"ר חתן וכל השושבינין וכל בני חופה פטורין מן התפילין ומכל מצות האמורות בתורה וחייבין בקריאת שמע